

SXEDIO.G30

19.6.1958: Ο ΒΡΕΤΤΑΝΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΧΑΡΟΛΝΤ ΜΑΚΜΙΛΛΑΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΙ ΣΤΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΒΟΥΛΗ ΤΑ ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΤΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΓΙΑ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΜΕΤΑΞΥ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ, ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Οι συνομιλίες των Αθηνών μεταξύ του υπουργού Εξωτερικών της Βρετανίας Σέλγουϊν Λόϊντ με την ελληνική πολιτική ηγεσία είχαν άδοξο τέλος.

Από τα πρακτικά όμως των συνομιλιών φαίνεται ότι ήταν φανερό πως οι Άγγλοι εργάζονταν πάνω σε ένα σχέδιο λύσης του Κυπριακού το οποίο ήθελαν να "κόψουν και να ράψουν" με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να ικανοποιεί τα πέντε μέρη δηλαδή την Αγγλία, την Ελλάδα, την Τουρκία, τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους, πράγμα πολύ δύσκολο δεδομένων και των όσων άκουσε στην Κύπρο, αλλά και όσα άκουσε στην Αγκυρα κατά τις συνομιλίες του νωρίτερα με την τουρκική πολιτική ηγεσία

Οι θέσεις Ελλάδας- Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων ήταν εκ διαμέτρου αντίθετες. Το ίδιο και οι θέσεις των τεσσάρων πλευρών με την κυρίαρχη δύναμη, τη Βρετανία.

Ελλάδα και Ελληνοκύπριοι υποστήριζαν αυτοδιάθεση - Ένωση του Κυπριακού λαού. Τουρκία και Τουρκοκύπριοι τάσσονταν εναντίον μιας τέτοιας ενέργειας, και υποστήριζαν τη διχοτόμηση, τον διαμελισμό της Κύπρου και αν τελικά θα παραχωρείτο το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης στους Ελληνοκύπριους έπρεπε να δοθεί και στους Τουρκοκύπριους.

Από την άλλη η Βρετανία αγωνιούσε για τα δικά της συμφέροντα και επιδίωκε να παγιώσει τη δική της παρουσία οπωσδήποτε στην Κύπρο ιδιαίτερα μετά την κρίση στο Σουέζ το **1956**.

Τα πράγματα φαίνονταν να βρίσκονται σε αδιέξοδο. Σε ενίσχυση αυτής της αστάθειας ήλθε η πολιτική αβεβαιότητα στην Ελλάδα.

Η Κυβέρνηση Καραμανλή άρχισε να κλονίζεται με

τις παραιτήσεις υπουργών και τις απομακρύνσεις βουλευτών της ΕΡΕ του Κωσταντίνου Καραμανλή που διαφωνούσαν με το νέο εκλογικό Νομοσχέδιο για καθιέρωση της ενισχυμένης Ανατολικής που επιδίωκε να εφαρμόσει ο Καραμανλής.

Ο Νόμος εγκρίθηκε τελικά και στις 2 Απριλίου η Βουλή διαλύθηκε και προκηρύχθηκαν εκλογές με το νέο εκλογικό σύστημα.

Στις εκλογές της 11ης Μαΐου η ΕΡΕ εξασφάλισε άνετη εκλογική νίκη με ποσοστό **41,16%** και **171** έδρες στη Βουλή που του έδινε απόλυτη πλειοψηφία.

Ετσι ο Ευάγγελος Αβέρωφ επανήλθε στο υπουργείο Εξωτερικών και άφησε αμέσως να διαρρεύσει ότι η νέα Κυβέρνηση της Ελλάδας μελετούσε θέμα προσφυγής στα Ηνωμένα Έθνη για το Κυπριακό.

Ετσι ο Χάρολντ Μακμίλλαν από αβρότητα ενημέρωσε τον Καραμανλή- και τον πρωθυπουργό της Τουρκίας Ατνάν Μεντερές- για τις προετοιμαζόμενες προτάσεις του με μια προσωπική του επιστολή ημερομηνίας **10 Ιουνίου 1958**, στην οποία τον πληροφορούσε ότι ο πρεσβευτής της Βρετανίας στην Αθήνα Ρότζερ Άλλεν θα του εξηγούσε τα όσα θα ανακοίνωνε και δημόσια σε ένα δεκαήμερο στη βρετανική Βουλή.

Ανέφερε στην επιστολή του ο Μακμίλλαν, η οποία δόθηκε αργότερα στη δημοσιότητα και η οποία δημοσιεύεται και στο Αρχείο του Κ. Καραμανλή (τόμος Γ σελ **135**):

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

"Έδωσα οδηγίες προς τον Σερ Ρότζερ Άλλεν, όπως εξηγήσει στην Εξοχότητα σας τη φύση της δήλωσης στην οποία προτίθεμαι να προβώ στο Κοινοβούλιο στις **19 Ιουνίου**, στην πολιτική της Κυβέρνησης της Αυτής Μεγαλειότητας σε σχέση με την Κύπρο. Μεριμνώ όπως παρόμοια εξήγηση δοθεί από τον πρεσβευτή μας στην Αγκυρα προς τον πρωθυπουργό της Τουρκίας.

Περιιτεύει να υπομνήσω στην Εξοχότητα σας τη σοβαρότητα της παρούσης κατάστασης, ή τους

κινδύνους, οι οποίοι σήμερα απειλούν τη Βορειοατλαντική συμμαχία. Κατά τη γνώμη μου, οι κίνδυνοι οι οποίοι μας απειλούν αυξήθηκαν λόγω της ατυχούς διάστασης μας στο θέμα της Κύπρου. Δεν είναι άραγε δυνατό να φέρουμε σε ένα τέλος τη διένεξη αυτή, η οποία διατάραξε την ενότητα μας και να καταστήσουμε την Κύπρο, όχι μια νήσο εριστικής διαμάχης μεταξύ συμμάχων, αλλά μια γη, όπου θα μπορούμε να αποδείξουμε στη Βορειοατλαντική Συμμαχία και στον κόσμο τι μπορεί να επιτύχει η φιλική συνεργασία και ο συνεταιρισμός; Ο σκοπός αυτός εδέσποζε στο νου μου, όλους τους μήνες τους οποίους εγώ και οι συνεργάτες μου σταθμίζαμε το πρόβλημα αυτό.

Θα διαπιστώσετε ότι αποδυόμαστε σε μια πολιτική για τα επτά προσεχή χρόνια. Σύμφωνα προς το σχέδιο αυτό, το Ηνωμένο Βασίλειο θα κρατήσει την κυριαρχία στην Κύπρο και τις βασικές ευθύνες για τη διοίκηση της νήσου. Συγχρόνως προτιθέμεθα να προβούμε σε περαιτέρω διακανονισμούς, οι οποίοι θα καταστήσουν δυνατό, τόσο στην ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή κοινότητα, όσο και στην ελληνική και Τουρκική Κυβέρνηση, την είσοδο σε ένα συνταρισμό προς αμοιβαίο αυτών συμφέρο. Η βασική γραμμή του σχεδίου είναι ο συνεταιρισμός και ουδέποτε υπήρχε εποχή κατά την οποία τούτο ήταν περισσότερο αναγκαίο στις υποθέσεις μας, διότι οι κίνδυνοι σύγκρουσης κατέστησαν ολοένα σοβαρότεροι και οποιαδήποτε λύση, η οποία θα προσέβαλλε τη μια ή την άλλη παράταξη θα μπορούσε να οδηγήσει σε εμφύλιο πόλεμο. Η περίοδος των επτά ετών, εν τούτοις, θα παράσχει-εάν όλοι είμαστε έτοιμοι να συνεργασθούμε,- μια ευκαιρία για να φέρουμε το σχέδιο σε πλήρη εφαρμογή. Κατά το διάστημα αυτό, όπως είπα ήδη, η διεθνής θέση της Κύπρου, θα παραμείνει αναλλοίωτη. Δεν ζητούμε, φυσικά, από την ελληνική Κυβέρνηση ή τους Ελληνες Κυπρίους, να απαρνηθούν τώρα οποιωνδήποτε από τους ανώτατους πόθους τους, προτίθεμαι, όμως, να περιλάβω στη

δήλωση μου, μια έκφραση της ελπίδας μας, ότι εάν μπορούσαμε- όπως είμαι βέβαιος ότι βρίσκεται στα όρια των δυνατοτήτων μας- να στρέψουμε με επιτυχία τη μορφή αυτή του συνεταιρισμού. Θα είμαστε ευτυχείς, καθόσον αφορά τη Βρετανία, να την ευρύνουμε σε ένα οριστικό διεθνές καθεστώς, συνεπές με την ιδέα του συνεταιρισμού.

Πρόθεση μας είναι να υποκαταστήσουμε τη διαμάχη στον συνεταιρισμό και να εγκανιάσουμε το νέο καθεστώς στη νήσο υπό βρετανικό έλεγχο και ευθύνη, παρεχομένων όλων των ευκαιριών στις δυο κοινότητες, όπως ρυθμίζουν τα (θέματα) της ζωής τους σε ζητήματα, τα οποία τις αφορούν ως κοινότητες και όπως συνεργάζονται σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Ελπίζουμε ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η εμπιστοσύνη θα καταστεί δυνατό να εδραιωθεί και να αποκομισθεί πείρα από τη συνεργασία της νήσου. Υπεράνω όλων ελπίζουμε, ότι οι δυο κοινότητες, θα διακανονίσουν από κοινού τις διαφορές τους και ότι νέο πνεύμα συνεργασίας για το καλό της Κύπρου, θα αναπτυχθεί. Έχουμε πίστη στην ικανότητα των λαών της Κύπρου, εάν τους δοθεί η ευκαιρία να ζήσουν από κοινού, σε ειρήνη και ενότητα, στη νήσο τους. Ας τους δώσουμε την ευκαιρία αυτή.

Ζητώ τη βοήθεια των δυο κυβερνήσεων με επίσημους αντιπροσώπους των στη νήσο, οι οποίοι θα λάβουν μέρος στο έργο αυτό. Η παρουσία τους θα αποτελέσει σύμβολο και εξασφάλιση- σύμβολο του νέου σκοπού προς τον οποίο έχουμε αποδυθεί και εξασφάλιση με τις δυο κοινότητες μέσω της παρουσίας αντιπροσώπων των δυο χωρών με τις οποίες έχουν τόσο στενούς πνευματικούς δεσμούς.

Δεν σας ζητώ, κύριε Πρωθυπουργέ, να δώσετε την άμεση έγκριση σας στο σχέδιο αυτό. Σας ζητώ, στο πνεύμα της Συμμαχίας και της εκ παράδοσης φιλίας, η οποία ενώνει τις δυο χώρες μας, όπως το εξετάσετε κατά τρόπο ευνοϊκό. Υπεράνω όλων θα λάμβανα το θάρρος να ζητήσω από σας και την Κυβέρνηση σας να μελετήσετε την πολιτική μας και να παροτρύνετε

όλους τους ενδιαφερομένους όπως, το ολιγότερο, απόσχουν από κάθε ενέργεια, η οποία θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τις πιθανότητες όπως τύχει αυτή μιας ήρεμης και ισορροπημένης κρίσης. Η πολιτική αυτή είναι το αποτέλεσμα των ανησυχιών μας, και αποτελεί ειλικρινή μας πεποίθηση, ότι προσφέρει μια ευκαιρία, ίσως την τελευταία ευκαιρία τερματισμού της πολύ επικίνδυνης κατάστασης στη νήσο και εκτός αυτής καθώς και επαναφοράς της ομόνοιας, η οποία όφειλε να υπάρχει, μεταξύ των τριών συμμάχων χωρών μας στην ανατολική Μεσόγειο. Την ομόνοια αυτή την οφείλουμε όχι μόνο στους εαυτούς μας, αλλά και προς τους υπολοίπους συμμάχους μας. Έχοντας τα ανωτέρω υπόψη αποφασίσαμε την πραγματοποίηση αυτού που πιστεύουμε, ότι αποτελεί μια ευφάνταστη νέα προσέγγιση του προβλήματος.

Οφείλουμε να έχουμε πλήρη και αμοιβαία κατανόηση στο πρόβλημα αυτό και τώρα και σε κάθε μελλοντική φάση. Εάν θέλετε να μου αποστείλετε τις δικές σας σκέψεις σε οποιαδήποτε άποψη του νέου σχεδίου, όπως σας έστειλα τις δικές μου, θα ήμουν ευτυχής να τις μελετήσω με τη μεγαλύτερη προσοχή. Πράγματι δε, θα ήμουν πολύ ευτυχής εάν οποιαδήποτε ανταλλαγή απόψεων θα μπορούσε σε μια κατάλληλη στιγμή να πάρει μια πλέον προσωπική μορφή και θα δεχόμουν ευχάριστα τη συζήτηση του σχεδίου. Προσωπικές συζητήσεις είναι συχνά πλέον καρποφόρες, παρά η ανταλλαγή μηνυμάτων και τηλεγραφημάτων. Θα μπορούσαμε να συναντηθούμε ή εάν μια τέτοια ιδέα σας εύρισκε σύμφωνο, θα μπορούσαμε να ρυθμίσουμε έτσι τα πράγματα, ώστε ο πρωθυπουργός της Τουρκίας θα ήτο παρών, πράγματι δε, του αποστέλλω μήνυμα σε παρόμοια βάση. Θα ήταν ίσως πρόσφορο να έχουμε μια ανεπίσημη συνάντηση σε κάποιο ενεδιάμεσο σημείο, όπως η Ρώμη ή η Γενεύη.

Η Εξοχότητά σας θα μπορούσε, ίσως, να θεωρήσει τούτο ως τολμηρή και νεοφανή πρωτοβουλία. Οι περιστάσεις όμως είναι σοβαρές και αισθανόμαστε μεγάλη ευθύνη να μη παραλείψω τίποτε, το οποίο θα

μπορούσε να φέρει την επούλωση του τραύματος αυτού, διότι, εάν παραμείνει ανοικτό, θα μας οδηγήσει όλους σε μεγαλύτερα δεινά".

Ο Μακμίλλαν ανακοίνωσε τελικά στις 19 Ιουνίου ο χάρολλντ Μακμίλλαν και διάλεξε το χειρότερο σχέδιο για να προτείνει για λύση του Κυπριακού: Οι προτάσεις προέβλεπαν συγκυριαρχία της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Βρετανίας, ενώ η Κύπρος θα διατηρείτο ως αγγλική αποικία και θα προσφερόταν στη νήσο επταετής αυτοκυβέρνηση, χωρίς καμιά αναφορά στο βασικό αίτημα των Κυπρίων για αυτοδιάθεση.

Η συγκυριαρχία των τριών Κυβερνήσεων θα γινόταν μέσω Αρμοστών που καλούνταν να διορίσουν στην Κύπρο οι τρεις χώρες για να μελετούν από κοινού τα προβλήματα του νησιού.

Ο Μακμίλλαν έδινε στον τουρκικό παράγοντα πρωτοφανείς εξουσίες στη διακυβέρνηση της Κύπρου σε μια εποχή που η Ελλάδα δεν αναγνώριζε καν ούτε το παραμικρό δικαίωμα σ' αυτήν και αρνείτο ακόμα να συζητήσει μαζί της ο,τιδήποτε είχε σχέση με το Κυπριακό.

Ταυτόχρονα ο Μακμίλλαν για να ισοζυγίσει τις επιθυμίες τόσο των Ελλήνων όσο και των Τούρκων, προσέφερε στους Έλληνες κυπρίους ελληνική ιθαγένεια και στους Τούρκους Κυπρίους τουρκική ιθαγένεια. Όλοι όμως θα διατηρούσαν παράλληλα και τη Βρετανική ιθαγένεια.

Το σχέδιο προέβλεπε επίσης τη δημιουργία δύο Βουλών και Κυβέρνησης από έξι υπουργούς, οι οποίοι θα προέρχονταν από τη Βουλή. Τέσσερις υπουργοί θα ήσαν Έλληνες και δύο Τούρκοι, προσέφερε δηλαδή ένα υπουργό περισσότερο απ' ότι είχε προτείνει η Αγγλία δύο χρόνια νωρίτερα με το Σύνταγμα Ράντγκλιφ.

Οι υπουργοί θα είχαν να ασχολούνται με όλα τα θέματα εκτός από τις εξωτερικές υποθέσεις, την εσωτερική ασφάλεια και την άμυνα, που θα παρέμεναν στα χέρια του κυβερνήτη.

Ο Μακμίλλαν ανακοίνωσε και ανέλυσε το σχέδιο

του στη Βρετανική Βουλή στις **19 Ιουνίου 1958**. Οι προτάσεις έχουν ως εξής:

Σκοποί πολιτικής:

1. Η πολιτική της Κυβέρνησης της αυτής Μεγαλειότητας για την Κύπρο έχει τέσσερις κυρίως σκοπούς:

α). Να εξυπηρετήσει τα καλύτερα συμφέροντα ολόκληρου του λαού της νήσου.

β). Να επιτύχει μόνιμη διευθέτηση αποδεκτή στις δύο κοινότητες της νήσου καθώς επίσης και στην ελληνική και την τουρκική Κυβέρνηση.

γ). Να διασφαλίσει τις βρετανικές βάσεις και εγκαταστάσεις στη νήσο, οι οποίες είναι αναγκαίες για να μπορεί το Ηνωμένο Βασίλειο να εκπληρώνει τις διεθνείς του υποχρεώσεις.

δ). Να ενισχύσει την ειρήνη και την ασφάλεια, καθώς επίσης και τη συνεργασία μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και των συμμάχων του σε μια ζωτική περιοχή.

2. Αυτοί είναι οι σκοποί, τους οποίους η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας έχει επιδιώξει με συνέπεια και οι οποίοι κατηύθυναν κατά τους τελευταίους μήνες τις προσπάθειες της προς εξεύρεση κοινού εδάφους, στο οποίο ήτο δυνατό να εξευρεθεί διευθέτηση ύστερα από συμφωνία. Είναι πολύ λυπηρό το ότι, όλες οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή έχουν μέχρι σήμερα αποτύχει.

3. Λόγω της διαφωνίας μεταξύ της ελληνικής και της τουρκικής Κυβέρνησης και μεταξύ των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο για όλους τους ενδιαφερόμενους, σε περίπτωση συνέχισης της βίας και της διαμάχης, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, ως κυρίαρχη Δύναμη, έχοντας την ευθύνη της διακυβέρνησης της νήσου και της ευημερίας των κατοίκων της, οφείλει να δώσει σταθερή και σαφή κατευθυντήρια γραμμή που να οδηγεί μακριά από το σημερινό αδιέξοδο. Συνεπώς, εξαγγέλλει νέα πολιτική, που αποτελεί προσπάθεια συνεταιρισμού μεταξύ των κοινοτήτων της νήσου καθώς επίσης και

μεταξύ των Κυβερνήσεων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ελλάδας και της Τουρκίας.

4. Το σχέδιο συνεταιρισμού έχει σε σκιαγραφία ως ακολούθως:

1). Η Κύπρος θα απολαμβάνει των πλεονεκτημάτων του δεσμού όχι μόνο με το Ηνωμένο Βασίλειο, και συνεπώς και με τη Βρετανική Κοινοπολιτεία, αλλά επίσης και με την Ελλάδα και την Τουρκία.

2). Εφόσον οι τρεις κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ελλάδας και της Τουρκίας ενδιαφέρονται όλες για την Κύπρο, θα είναι ευπρόσδεκτη στην Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας, η συνεργασία και συμμετοχή των δύο άλλων Κυβερνήσεων σε μια κοινή προσπάθεια επίτευξης ειρήνης, προόδου και ευδαιμονίας στη νήσο.

3. Η ελληνική και η τουρκική Κυβέρνηση θα κληθούν η κάθε μια, όπως διορίσουν αντιπρόσωπο, ο οποίος θα συνεργασθεί με τον Κυβερνήτη για την εφαρμογή της πολιτικής.

4). Η νήσος θα έχει σύστημα αντιπροσωπευτικής Κυβέρνησης με την κάθε κοινότητα να ασκεί αυτονομία όσον αφορά τις κοινοτικές της υποθέσεις.

5). Προς ικανοποίηση της επιθυμίας των Ελλήνων και των Τούρκων Κυπρίων ν' αναγνωρισθούν ως Έλληνες και ως Τούρκοι, θα είναι ευπρόσδεκτη στην Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας διευθέτηση, με την οποία θα παρέχεται σ' αυτούς ελληνική ή τουρκική ιθαγένεια, ενώ ταυτόχρονα θα μπορούν να διατηρήσουν τη Βρετανική ιθαγένεια.

6). Για να παρασχεθεί χρόνος όπως η νέα αρχή του συνεταιρισμού τύχει πλήρους επεξεργασίας και τεθεί σε εφαρμογή σύμφωνα με το σχέδιο αυτό μέσα στην αναγκαία ατμόσφαιρα σταθερότητας, το διεθνές καθεστώς της Νήσου θα παραμείνει αμετάβλητο για επτά χρόνια.

7). Σύστημα αυτοκυβέρνησης και κοινοτικής αυτονομίας θα καταρτισθεί σε συνεννόηση με τους αντιπροσώπους των δύο κοινοτήτων και των

αντιπροσώπων της Ελληνικής και της Τουρκικής Κυβέρνησης.

8). Οι βασικές πρόνοιες του νέου Συντάγματος θα είναι:

α). Θα υπάρχει χωριστή Βουλή Αντιπροσώπων για κάθε μια από τις δύο κοινότητες. Οι Βουλές αυτές θα έχουν τελική νομοθετική εξουσία σε κοινοτικές υποθέσεις.

β). Η εξουσία για την εσωτερική διακυβέρνηση, με εξαίρεση τις κοινοτικές υποθέσεις και την εσωτερική ασφάλεια, θα βρίσκεται στα χέρια Συμβουλίου του οποίου θα προεδρεύει ο Κυβερνήτης και το οποίο θα περιλαμβάνει τους αντιπροσώπους της Ελληνικής και της Τουρκικής Κυβέρνησης και από αιρετούς υπουργούς που προέρχονται από τις Βουλές των Αντιπροσώπων. Από αυτούς τέσσερις θα είναι Έλληνες Κύπριοι και δύο Τούρκοι Κύπριοι.

γ). Ο Κυβερνήτης ενεργώντας ύστερα από συνεννόηση με τους αντιπροσώπους της Ελληνικής και της Τουρκικής Κυβέρνησης, θα έχει επιφυλαγμένες εξουσίες προς κατοχύρωση της προστασίας των συμφερόντων και των δύο κοινοτήτων.

δ). Οι εξωτερικές υποθέσεις, η άμυνα και η εσωτερική ασφάλεια θα είναι αντικείμενα ειδικά επιφυλαγμένα στον Κυβερνήτη που θα ενεργεί ύστερα από συνεννόηση με τους αντιπροσώπους της Ελληνικής και της Τουρκικής Κυβέρνησης, θα έχουν το δικαίωμα να απαιτούν, όπως οποιαδήποτε νομοθεσία, η οποία, κατά τη γνώμη τους κάμνει διάκριση, επιφυλάσσεται προς εξέταση από αμερόληπτο Δικαστήριο.

9). Εάν τα πλήρη ευεργετήματα της πολιτικής αυτής πρόκειται να πραγματοποιηθούν είναι φανερό ότι η βία πρέπει να παύσει. Υπό την επιφύλαξη αυτή, η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας προτίθεται να λάβει προοδευτικά μέτρα χαλάρωσης των Κανονισμών έκτακτης ανάγκης και τελικά τερματισμού της κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Η πορεία αυτή θα περιλάμβανε την επιστροφή των Κυπρίων εκείνων, στους οποίους επί του παρόντος απαγορεύεται η είσοδος στην Κύπρο σύμφωνα με τους Εκτακτους

Κανονισμούς.

10). Πολιτική βασιζόμενη στις αρχές και προτάσεις θα παράσχει στο λαό της νήσου ένα ειδικώς ευνοϊκό και προστατευόμενο καθεστώς. Με αντιπροσωπευτικούς θεσμούς ο λαός θα ασκεί εξουσία στη διαχείριση των εσωτερικών υποθέσεων της νήσου, η κάθε μια δε κοινότητα θα ελέγχει τις δικές της κοινοτικές υποθέσεις. Καθ' ον χρόνο ο λαός της νήσου θα απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα αυτά, οι φιλικές σχέσεις και η πρακτική συνεργασία μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ελλάδας και της Τουρκίας θα διατηρούνται και θα ενισχύονται, ενώ η Κύπρος θα καθίσταται σύμβολο συνεργασίας αντί αιτία διαμάχης μεταξύ των τριών συμμάχων Κυβερνήσεων.

5. Η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας έχει την πεποίθηση, ότι το ευφάνταστο τούτο σχέδιο θα γίνει δεκτό από όλους τους ενδιαφερόμενους με το πνεύμα με το οποίο προτείνεται και ότι θα καταβάλουν αυτοί κάθε προσπάθεια προς εξασφάλιση της επιτυχίας του. Πράγματι, εάν η Ελληνική και η Τουρκική Κυβέρνηση επεδείκνυαν προθυμία να επεκτείνουν αυτό το πείραμα συνεταιρισμού και συνεργασίας, η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας, νοουμένου ότι θα επιφυλάσσονταν στο Ηνωμένο Βασίλειο, τέτοιες βάσεις και διευκολύνσεις, οι οποίες δυνατόν να ήσαν αναγκαίες για την εκπλήρωση των διεθνών του υποχρεώσεων, θα ήταν διατεθειμένη κατά τον κατάλληλο χρόνο να προχωρήσει περισσότερο και να συμμερισθεί την κυριαρχία της νήσου με τους Έλληνες και Τούρκους συμμάχους της, που θα συμβάλλει έτσι σε διαρκή διευθέτηση".

Ο Κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ προσπάθησε να παρουσιάσει το σχέδιο Μακμίλλαν ως τέλειο, με μια ραδιοφωνική ομιλία του προς τον Κυπριακό λαό.

Ο Κυβερνήτης παρουσίασε τα εξής τρία σημεία τα οποία κατά την άποψη του αποτελούσαν πολιτική, η οποία παρείχε τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα για όλους τους κατοίκους της νήσου:

ΠΡΩΤΟ: Η Κύπρος θα απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα του δεσμού με τη Βρετανική

Κοινοπολιτεία, καθώς επίσης και με την Ελλάδα και την Τουρκία, με τους Έλληνες κυπρίους έχοντας ελληνική ιθαγένεια και τους Τούρκους Κυπρίους τουρκική ιθαγένεια και όλους να διατηρούν επίσης τη Βρετανική ιθαγένεια.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Στη Μεγάλη Βρετανία θα είναι ευπρόσδεκτη η συνεργασία και συμμετοχή των δυο άλλων Κυβερνήσεων σε μια κοινή προσπάθεια εξασφάλισης της ειρήνης, προόδου και ευδαιμονίας της νήσου.

ΤΡΙΤΟ: Θα υπάρχει αντιπροσωπευτικό δημοκρατικό σύστημα κυβέρνησης, με την ελληνική και την τουρκική κοινότητα, που θα ελέγχουν τις δικές τους κοινοτικές υποθέσεις.

Κατέληξε ο Κυβερνήτης:

Πρόκειται για πολιτική, η οποία παρέχει τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα, για όλους τους κατοίκους της νήσου. αναγνωρίζει την επιθυμία των Ελλήνων και Τούρκων Κυπρίων να τυγχάνουν μεταχείρισης ως Έλληνες ή Τούρκοι. Καθιστά δυνατό σ' αυτούς να διαχειρίζονται τις δικές τους υποθέσεις. Παρέχει στις τρεις σύμμαχες Κυβερνήσεις της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Μεγάλης Βρετανίας την ευκαιρία να συνεργασθούν στην Κύπρο, αντί να αφήσουν τη διένεξη να εξακολουθεί να διασπά.

Πρόκειται για καλή και δίκαιη πολιτική υπό όλες τις απόψεις. Κανένας δεν είναι ανάγκη να χάσει, λόγω αυτής και κανένας δεν υποχρεούται να εγκαταλείψει εκείνο που πιστεύει ότι είναι ορθό.

Όσον αφορά εμένα, πιστεύω ότι η πολιτική αυτή συνεταιρισμού είναι δίκαιη και ορθή. Πιστεύω μάλιστα ότι είναι η μόνη πολιτική, η οποία μπορεί να προλάβει τρομερή καταστροφή και να φέρει ανακούφιση σε ολόκληρη την Κύπρο".